

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO

Į S A K Y M A S DĖL LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007-2013 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS „PELNO NESIEKIANČIOS INVESTICIJOS MIŠKUOSE“ ĮGYVENDINIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2008 m. kovo 20 d. Nr. 3D-163

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. 1120 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 1998, Nr. [83-2327](#); 2001, Nr. [92-3215](#); 2002, Nr. [66-2717](#)), 5.1 ir 5.15 punktais, atsižvelgdama į 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL 2005 L 277, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2012/2006 (OL 2006 L 384, p. 8), ir į 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1974/2006, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai taikymo taisykles (OL 2006 L 368, p. 15), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2007 m. spalio 22 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1236/2007 (OL 2007 L 280, p. 3), nuostatas ir siekdama efektyviai panaudoti EŽŪFKP lėšas,

tvirtinu Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Pelno nesiekiančios investicijos miškuose“ įgyvendinimo taisykles (pridedama).

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRĖ

KAZIMIRA DANUTĖ PRUNSKIENĖ

LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007–2013 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS „PELNO NESIEKIANČIOS INVESTICIJOS MIŠKUOSE“ ĮGYVENDINIMO TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Pelno nesiekiančios investicijos miškuose“ įgyvendinimo taisyklės (toliau – Taisyklės) parengtos vadovaujantis 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL 2005 L 277, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2012/2006 (OL 2006 L 384, p. 8), 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1974/2006, nustatančiu išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai taikymo taisykles (OL 2006 L 368, p. 15), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2007 m. spalio 22 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1236/2007 (OL 2007 L 280, p. 3), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. vasario 13 d. nutarimu Nr. 189 „Dėl valstybės institucijų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai priemonių įgyvendinimą, paskyrimo“ (Žin., 2007, Nr. [22-839](#)), Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programa, patvirtinta 2007 m. spalio 19 d. Komisijos sprendimu Nr. C(2007)5076, ir Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. 3D-153 (Žin., 2007, Nr. [41-1562](#)).

II. ŠIOSE TAISYKLĖSE VARTOJAMI SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS

2. Taisyklėse vartojami sutrumpinimai:

Agentūra – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos.

Agentūros KDTS – Agentūros Kontrolės departamento teritorinis skyrius.

EB – Europos Bendrija

EŽŪFKP – Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai.

Ministerija – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija.

KPP – Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programa.

3. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

Miškas – žemė, kurioje medžių lajų dangą uždengia daugiau kaip 10 proc. didesnio nei 0,5 ha ploto sklypo, o medžių aukštis siekia ne mažiau kaip 5 m, taip pat žemė, kurioje yra medžių, galinčių pasiekti tokį aukštį. Prie miško priskiriami dėl žmogaus veiklos ar gamtinių priežasčių atsiradę laikinai apželdinti plotai, jei tikimasi, kad jie vairs mišku, taip pat atkuriamų miškų teritorijos, kuriose medžių lajų dangą dar nėra pasiekusi 10 proc. miško dangos ploto, tačiau tikėtina, kad jį pasieks ir medžiai išaugs iki 5 m aukščio. Prie miško priskiriami miško keliai, priešgaisrinės juostos ir kiti nedideli atviri miško plotai; nacionalinių parkų miškai, gamtos rezervatai ir kitos miške esančios teritorijos, turinčios ypatingą aplinkos, mokslinę, istorinę, kultūrinę ar dvasinę vertę. Prie miško priskiriamos vėjavartos ir vėjalaužos, užimančios didesnę kaip 0,5 ha plotą, kurio plotis siekia daugiau kaip 20 m, taip pat plantacijos, auginamos miškų arba apsaugos tikslais. Mišku nelaikoma žemė, daugiausia naudojama žemės ūkio ir miesto reikmėms, taip pat medžių grupės žemės ūkio gamybos ir agrarinės miškininkystės sistemose, miesto parkai ir sodai.

Miško valdytojas – miško savininkas, miškų urėdija, valstybinio rezervato direkcija, nacionalinio parko direkcija, savivaldybė, valstybės įmonė ar organizacija, valdančios patikėjimo teise įstatymų nustatyta tvarka joms Vyriausybės nutarimais perduotą valstybinėms funkcijoms įgyvendinti valstybinę miško žemę; kitas fizinis ar juridinis asmuo, užsienio valstybėje įsteigta

organizacija, neturinti juridinio asmens statuso, tačiau turinti civilinį teisnumą pagal tos valstybės įstatymus, teisėtai įgijusi privačios miško žemės valdymo teisę.

Miškų grupė – miško žemės plotai, kuriuose panašūs pagrindiniai ūkininkavimo tikslai ir ūkininkavimo režimas.

Miškotvarkos projektas – dokumentas, pagal kurį organizuojama miškų ūkio veikla ir atliekami visi miškų atkūrimo, naudojimo ir miško žemių tvarkymo darbai.

Miško ūkio veikla – veikla, apimanti miškų auginimą (įveisimą, atkūrimą, priežiūrą, apsaugą, tvarkymą) ir naudojimą.

Mokėjimo prašymas – nustatytos formos dokumentas, kurį paramos gavėjas teikia Agentūrai prašydamas išmokėti paramos lėšas.

Naujų statinių statyba / statinių rekonstravimas – veikla, kurią apibrėžia Lietuvos Respublikos statybos įstatymas (Žin., 1996, Nr. [32-788](#); 2001, Nr. [101-3597](#)), kai ji yra sudedamoji projekto dalis.

Ornitochoriniai medžiai ir krūmai – vietiniai medžiai ir krūmai, kurių vaisiais minta ir jų sėklas platina paukščiai.

Paramos paraiška – nustatytos formos dokumentas, kurį teikia Agentūrai pareiškėjas, siekiantis gauti paramą.

Pareiškėjas – asmuo, nustatyta tvarka pateikęs užpildytą paraišką paramai gauti.

Projekto įgyvendinimo pabaiga – paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo Agentūrai data.

Saugomos teritorijos gamtotvarkos planas (toliau – gamtotvarkos planas) – strateginio planavimo dokumentas, kuriame apibūdinama ir įvertinama saugomos teritorijos arba jos dalies ekologinė būklė, kraštovaizdžio apsaugos ir tvarkymo problemos ir galimybės, saugomos nykstančių rūšių buveinės ir natūralios buveinės, nurodomi teritorijos tvarkymo tikslai, nustatomos tam tikros apsaugos ir tvarkymo priemonės, numatomos joms įgyvendinti reikalingos lėšos ir vykdytojai.

Tinkamumo kriterijus – požymis, pagal kurį nustatomas pareiškėjo tinkamumas gauti paramą.

Kitos šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklėse ir kituose teisės aktuose.

III. PRIEMONĖS TIKSLAI

4. **Bendrasis tikslas** – įgyvendinti aplinkosaugos tikslus, gerinti aplinkos, biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio kokybę, didinti miško visuomeninę estetinę vertę, plėtojant rekreacinę infrastruktūrą.

5. **Specialieji tikslai:**

5.1. plėsti, įrengti ir atnaujinti miškų rekreacinę infrastruktūrą;

5.2. formuoti didesnės ekologinės vertės medynus.

6. **Veiklos tikslas** – teikti paramą miško savininkams ir valdytojams, atkuriantiems, saugantiems ir plėtojantiems miškų ekologines ir rekreacines funkcijas.

IV. REMIAMOS VEIKLOS SRITYS

7. Pagal priemonę „Pelno nesiekiančios investicijos miškuose“ remiamas miškų ekologinių ir rekreacinių funkcijų kaimo vietovėse atkūrimas, išsaugojimas ir plėtra.

V. LĖŠOS PRIEMONEI ĮGYVENDINTI IR PARAMOS DYDIS

8. Lėšos priemonei įgyvendinti skiriamos iš EŽŪFKP ir bendrojo finansavimo lėšų, numatytų Lietuvos Respublikos valstybės biudžete. Pakartotinai paramos pagal šią priemonę galima kreiptis tik įgyvendinus ankstesnįjį projektą, t. y. ne anksčiau kaip pateikus paskutinį mokėjimo

prašymą ir galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą.

9. Paramos suma, skirta kvietimui teikti paramos paraiškas pagal priemonę, aptarus su Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, nustatoma atskiru Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu.

10. Paramos dydis skaičiuojamas atsižvelgiant tik į tinkamas finansuoti išlaidas.

11. Finansuojama iki 90 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų.

12. Didžiausia paramos suma vienam projektui iki 345 280 Lt (trys šimtai keturiasdešimt penki tūkstančiai du šimtai aštuoniasdešimt litų).

13. Jei pareiškėjas naudojasi kredito įstaigų išduotais kreditais projektui, kuriam prašoma paramos, pareiškėjui gali būti kompensuota dalis kredito įstaigai sumokėtų palūkanų ir (arba) dalis garantinio užmokesčio, jeigu didžiausia paramos suma ir intensyvumas vienam projektui ir jo tinkamoms finansuoti išlaidoms neviršija nustatytų dydžių. Tuo atveju tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos su projekto įgyvendinimu susijusios išlaidos, padarytos po prašymo kompensuoti dalį palūkanų ir (arba) dalį garantinio užmokesčio pateikimo dienos.

VI. GALIMI PAREIŠKĖJAI IR PARAMOS GAVĖJAI

14. Privačių miškų savininkai ir valstybinių miškų valdytojai (paramos besikreipiantys fiziniai asmenys turi būti ne jaunesni kaip 18 metų amžiaus).

15. Pareiškėjui mirus po paramos paraiškos pateikimo, bet prieš priimant sprendimą skirti paramą, paramos paraiška išregistruojama.

16. Paramos gavėjui mirus ar dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių, dėl kurių paramos gavėjas negali vykdyti prisiimtų įsipareigojimų po sprendimo skirti paramą priėmimo, parama gali būti mokama asmeniui, perimančiam paramos gavėjo įsipareigojimus ir tęsiančiam veiklą, jei jis įsipareigojimų perėmimo metu atitinka pareiškėjo tinkamumo kriterijus.

17. Paramos paraiškos, pateiktos fizinio ar juridinio asmens kartu su partneriais, nepriimamos.

VII. NETINKAMI PAREIŠKĖJAI

18. Parama neteikiama, jei:

18.1. pareiškėjas paramos paraiškoje arba pridedamuose dokumentuose ar pagal Agentūros paklausimą pateiktuose dokumentuose pateikė neteisingą informaciją;

18.2. pareiškėjui yra iškelta byla dėl bankroto arba jis yra likviduojamas;

18.3. yra priimtas galutinis sprendimas dėl:

18.3.1. pareiškėjo kitos sutarties dėl paramos pareiškėjui skyrimo iš EB ir (arba) Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų pažeidimo. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą vienerius metus nuo galutinio sprendimo priėmimo;

18.3.2. paramos mokėjimo nutraukimo dėl padaryto pažeidimo. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą vienerius metus nuo galutinio sprendimo priėmimo;

18.3.3. pareiškėjo įvykdytos nusikalstamos veikos ar administracinio teisės pažeidimo, susijusio su parama. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą dvejus metus nuo galutinio sprendimo priėmimo;

18.4. siekdamas palankaus sprendimo, bandė daryti įtaką Agentūrai arba Ministerijai.

VIII. TINKAMUMO KRITERIJAI GAUTI PARAMĄ

19. Pareiškėjo tinkamumas gauti paramą vertinamas pagal paramos paraiškos pateikimo dieną pareiškėjo pateiktus ir atitinkamais dokumentais pagrįstus duomenis, taip pat viešuosiuose registruose esančius duomenis, jei šios Taisyklės nenumato kitaip. Jei viešuosiuose registruose esantys duomenys ir pareiškėjo pateikti duomenys skiriasi, Agentūra imasi priemonių teisingiems duomenims nustatyti ir jais vadovaujasi. Priemonės tinkamumo kriterijai yra šie:

19.1. paramos paraiška pateikta subjekto, įvardyto galimu paramos gavėju šių Taisyklių VI skyriuje ir neįvardyto netinkamu pareiškėju šių Taisyklių VII skyriuje;

19.2. projekto veikla ir išlaidos yra susijusios su remiama veikla, įvardyta šių Taisyklių IV skyriuje;

19.3. pareiškėjas užtikrina tinkamą projekto finansavimo šaltinį – turimas lėšas, skolintas lėšas¹, paramos lėšas, iš veiklos gautinas lėšas – kuris turi būti pagrįstas paramos paraiškoje (atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu);

¹ Skolintos lėšos pagrindžiamos su paramos paraiška pateikiant kredito Įstaigos sprendimą, įrodanti paskolos suteikimo galimybę. Tačiau pareiškėjas iki paramos sutarties pasirašymo turi pateikti pasirašytą su kredito įstaiga paskolos suteikimo sutartį.

19.4. statiniai, į kuriuos investuojama, turi būti valdomi pareiškėjo nuosavybės (privatų miškų savininkams) teise arba kitais pagrindais (valstybinių miškų valdytojams);

19.5. pareiškėjas neturi įsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui ir Valstybinio socialinio draudimo fondui (atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu);

19.6. pareiškėjas turi pateikti miško valdos, kuriai prašoma parama, nuosavybės (privatų miškų savininkams) ar valdymo teisę patvirtinančius (valstybinių miškų valdytojams) dokumentus;

19.7. miško valdai, į kurią daromos investicijos, pareiškėjas turi pateikti miškotvarkos projektą²;

19.8. miškų rekreacinės infrastruktūros objektams įrengti pateikiami atitinkami techniniai / specialieji projektai ir kiti dokumentai, kai jie privalomi pagal teisės aktų reikalavimus³;

19.9. pažeisto hidrologinio režimo atkūrimo darbai remiami tik I (rezervatiniuose) ir EA (ekosistemų apsaugos) miškų grupės miškuose pagal parengtus specialius projektus⁴;

19.10. miškuose esančių saugomų natūralių buveinių ar saugomų rūšių buveinių atkūrimo ar tipiškos struktūros palaikymo darbai remiami, tik jeigu jie numatyti nustatyta tvarka parengtame ir patvirtintame gamtotvarkos plane⁵;

² Vidinės miškotvarkos projekto rengimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. D1-406 (Žin., 2006, Nr. 95-3741).

³ Turi būti parengtas statinių techninis projektas (pateikiamos statinio techninio projekto bendroji sklypo sutvarkymo (sklypo plano) architektūros, technologijos, statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo dalys), pateikta aplinkosaugos institucijos pažyma apie numatomo projekto atitiktį aplinkosaugos reikalavimams, gautas statinių statybos/rekonstrukcijos leidimas (pateikiamas ne vėliau kaip iki paramos sutarties pasirašymo), išskyrus nesudėtingus (tarp jų laikinus) statinius (Statybos techninis reglamentas STR1.01.07:2002 „Nesudėtingi (tarp jų laikini) statiniai“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 16 d. įsakymu Nr. 184 (Žin., 2002, Nr. 43-1639). Turi būti atlikta statinio techninio projekto statybos skaičiuojamosios kainos dalies ekspertizė, vadovaujantis Statybos techniniu reglamentu STR.1.06.03:2002 „Statinio projekto ekspertizė ir statinio ekspertizė“, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 214 (Žin., 2002, Nr. 55-2200). Ekspertizės išvada turi būti parengta įstaigos, turinčios teisę užsiimti šia veikla. Nesudėtingiems (tarp jų laikiniams) statiniams ekspertizės neatliekamos.

⁴ Melioracijos techninis reglamentas MTR 2.02.01:2006 „Melioracijos statiniai. Pagrindiniai reikalavimai“, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. 3D-2 (Žin., 2006, Nr. 6-22 7).

⁵ Saugomų teritorijų strateginio planavimo dokumentų rengimo ir tvirtinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 9 d. nutarimu Nr. 709 (Žin., 2004, Nr. 93-3409).

19.11. rekreacinės paskirties miško infrastruktūros objektų įrengimas ir gerinimas remiamas tik IIB (rekreaciniuose) miškų grupės miškuose;

19.12. pareiškėjas įsipareigoja, kad rekreacine infrastruktūra galės nemokamai naudotis visuomenė;

19.13. leidimas kirsti mišką (jei paramos prašoma kraštovaizdžio formavimo kirtimams);

19.14. pareiškėjas iki paraiškos pateikimo užregistravo valdos duomenis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre⁶.

⁶ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. vasario 1 d. įsakymas Nr. 3D-41 „Dėl žemės ūkio valdų

IX. TINKAMOS IR NETINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDOS

20. Tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos su projekto įgyvendinimu susijusios išlaidos, padarytos nuo Europos Komisijos Kaimo plėtros komiteto pritarimo KPP datos (išskyrus su miškotvarkos projekto, miškų rekreacinei infrastruktūrai įrengti pateiktų techninių projektų rengimu susijusias išlaidas), t. y. nuo 2007 m. rugsėjo 19 d. iki paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo Agentūrai dienos. Projektai, kurie bus pateikti 2013 metais ir kuriems bus skiriama parama, turi būti įgyvendinti, paramos lėšos išmokėtos iki 2015 m. gruodžio 31 d.⁷ Paskutinis mokėjimo prašymas turi būti pateiktas ne vėliau kaip per 24 mėnesius nuo paramos sutarties pasirašymo.

⁷ Tam, kad paramos lėšos paramos gavėjui būtų išmokėtos iki 2015 m. gruodžio 31 d., paramos gavėjas turi suplanuoti projekto veiklas taip, kad jis pateiktų Agentūrai paskutinį mokėjimo prašymą ne vėliau kaip likus 3 mėn. iki 2015 m. gruodžio 31 d.

21. Projekte turi būti numatytos visos išlaidos, susijusios su projekto įgyvendinimu. Perkamos prekės turi būti naujos, nenaudotos, atitinkančios Lietuvos Respublikos ir Europos Bendrijos teisės aktų nustatytus reikalavimus. Tačiau paramos lėšomis bus finansuojamos tik tinkamos finansuoti ir būtinos projektui įgyvendinti išlaidos ir ne daugiau nei numatytas paramos dydis bei intensyvumas. Tinkamos finansuoti išlaidos turi būti aiškiai išvardytos pagal išlaidų kategorijas, o ne pateikiamos bendra suma. Tinkamų finansuoti išlaidų sumai pagrįsti turi būti pateikiamas bent vienas komercinis pasiūlymas.

22. Tinkamomis finansuoti pripažįstamos išlaidos:

22.1. būtinos projektui vykdyti ir numatytos paramos sutartyje;

22.2. kai prekių, paslaugų, darbų pirkimai atlikti, vadovaujantis XVIII skyriuje nustatyta tvarka;

22.3. faktiškai patirtos ir užregistruotos paramos gavėjo apskaitoje išlaidos, pagrįstos dokumentų originalais arba nustatyta tvarka patvirtintomis kopijomis;

22.4. patirtos įgyvendinant projektą, bet ne anksčiau nei 2007 m. rugsėjo 19 d.;

22.5. tiesiogiai su projekto parengimu ir administravimu susijusios išlaidos (miškotvarkos projekto, pažeisto hidrologinio režimo atkūrimo arba miškų infrastruktūros objektams įrengti reikalingų techninių projektų parengimu susijusios išlaidos), kurios yra patirtos ne anksčiau nei 2007 m. sausio 1 d.

23. Išlaidų kategorijos:

23.1. pamiškių formavimas;

23.2. miškuose esančių saugomų natūralių buveinių ar saugomų rūšių buveinių atkūrimo arba būdingos miško struktūros palaikymo darbai (numatyti gamtotvarkos planuose):

23.2.1. kraštovaizdžio formavimo kirtimai medynuose;

23.2.2. miškuose esančių pievų ir pelkių buveinių išvalymas nuo sumedėjusios menkavertės augalijos;

23.2.3. biotechninės priemonės, apsaugančios saugomų miško gyvūnų radvietes ir gerinančios gyvenamosios aplinkos jose sąlygas (radviečių aptvėrimas, inkilų paukščiams, šikšnosparniams, vabzdžiams iškėlimas, dirbtinių lizdaviečių įrengimas ir kitų saugomų rūšių ir buveinių išsaugojimui skirti gamtotvarkos veiksmai);

23.3. medynų papildymas ornitochoriniais medžiais⁸ ir krūmais;

⁸ Lėšos kompensuojamos pasodinus tik šių genčių medžius: *Amalas- Viscum L.*, *Erškėtis – Rosa L.*, *Gudobelė – Crataegus L.*, *Ieva – Padus Mill*, *Kadagys – Juniperus L.*, *Kriaušė – Pyrus L.*, *Kukmedis – Taxus L.*, *Lazdynas – Corylus L.*, *Obelis – Malus Mill*, *Putinas – Viburnum L.*, *Raugerškis – Berberis L.*, *Sausmedis – Lonicera L.*, *Sedula – Cornus L.*, *Serbentas – Ribes L.*, *Slyva – Prunus L.*, *šalteškis – Frangula Mill*, *Šermukšnis – Sorbus L.*, *šunobelė – Rhamnus L.*, *Žalčialunkis – Daphne L.*

- 23.4. iki 300 m² ploto kūdrių įrengimas ir atnaujinimas;
- 23.5. priemonės miško keliams per ekologiškai jautrias zonas laikinai uždaryti;
- 23.6. viešojo naudojimo rekreacinės miško infrastruktūros, stovyklaviečių, poilsiaviečių įrengimas ir gerinimas:
 - 23.6.1. rekreaciniai (pažintiniai) takai;
 - 23.6.2. lieptai;
 - 23.6.3. laipteliai;
 - 23.6.4. apžvalgos aikštelės;
 - 23.6.5. mediniai atrakcionai;
 - 23.6.6. pavėsinės;
 - 23.6.7. suolai;
 - 23.6.8. stalai;
 - 23.6.9. laužavietės;
 - 23.6.10. šiukšlių dėžės;
 - 23.6.11. lauko tualetai;
 - 23.6.12. užtvagai;
 - 23.6.13. informaciniai standai;
 - 23.6.14. stacionarūs žemėlapiai;
 - 23.6.15. rodyklės;
 - 23.6.16. ženklai;
 - 23.6.17. skulptūros;
 - 23.6.18. transporto priemonių parkavimo vietos (su žvyro danga);
- 23.7. rekreacinių ir gamtosaugos objektų aplinkos tvarkymo ir apsaugos darbai;
- 23.8. pažeisto hidrologinio režimo atkūrimo rezervatiniuose (I grupės) ir ekosistemų apsaugos (II grupės) miškuose darbai;
- 23.9. miškotvarkos projekto ir kitų šiai veiklos sričiai įgyvendinti reikalingų planavimo ir projektavimo dokumentų parengimas (iki 10 proc. visų kitų tinkamų finansuoti išlaidų).
- 24. Netinkamos finansuoti išlaidos:
 - 24.1. išlaidos, nenumatytos projekte, nesusijusios su projektu ir remiama veikla ir neįvardytos šių Taisyklių 23 punkte;
 - 24.2. išlaidos ar jų dalis, patirtos perkant prekes, darbus ar paslaugas, nesilaikant Taisyklių XVIII skyriuje nurodytų procedūrų (jei nenustatyti didžiausieji įkainiai);
- 25. Pirkimo ir (arba) importo pridėtinės vertės mokestis (toliau – PVM), kurį paramos gavėjas pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą (Žin., 2002, Nr. [35-1271](#)) turi ar galėtų turėti galimybę įtraukti į PVM ataskaitą (net jei tokio PVM paramos gavėjas į ataskaitą neįtraukė) visais atvejais yra netinkamas finansuoti iš paramos lėšų.

X. KVIETIMAS TEIKTI PARAMOS PARAIŠKAS

26. Kvietimą teikti paramos paraiškas skelbia Agentūra pagal Ministerijos sudarytą ir su Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija suderintą grafiką. Kvietimas skelbiamas „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“, bent viename iš pagrindinių šalies dienraščių, Agentūros ir Ministerijos interneto svetainėse (Ministerijos – [www. zm.lt](#), Agentūros – [www. nma. lt](#)).

27. Kvietimas papildomai gali būti skelbiamas ir kituose leidiniuose, internete ir kitais būdais.

XI. PARAMOS PARAIŠKŲ PILDYMAS, TEIKIMAS IR REGISTRAVIMAS

28. Paramos paraiškos forma pateikiama šių Taisyklių priede ir skelbiama Ministerijos ir Agentūros interneto svetainėse adresais: [www. zm.lt](#) ir [www. nma. lt](#).

29. Paramos paraiška pildoma lietuvių kalba. Kita kalba užpildytos paramos paraiškos nepriimamos.

30. Paramos paraiška turi būti tinkamai užpildyta, pateikiant išsamią informaciją apie tai, kaip projektas padės pasiekti tikslus, kokia bus jo nauda, kaip projektas susijęs su priemonės „Pelno nesiekiančios investicijos miškuose“ tikslais. Pareiškėjai turi įsitikinti, kad paramos paraiška yra tinkamai sukomplektuota.

31. Paramos paraiška turi būti pateikta spausdintine ir elektronine (įrašyta į kompiuterinę laikmeną *Word* formatu) forma.

32. Pareiškėjas su paramos paraiška ir reikalaujamais pateikti dokumentais gali pateikti kitus papildomus dokumentus, kurie, jo manymu, gali būti svarbūs vertinant projektą.

33. Iškilus specifiniams su paramos paraiškos vertinimu ir (arba) projekto vykdymu ar pareiškėjo veikla susijusiems klausimams, pareiškėjo gali būti paprašyta pateikti papildomų dokumentų.

34. Paramos paraiškas ir reikalaujamus dokumentus paramai gauti priima ir registruoja Agentūros KDTS pagal numatomą projekto įgyvendinimo vietą Taisyklių 141 punkte nurodytais adresais.

35. Paramos paraiška turi būti įteikta asmeniškai arba per įgaliotą asmenį. Kitais būdais (pvz., paštu, per kurjerį, faksu arba elektroniniu paštu ir t. t.) arba kitais adresais pateiktos paramos paraiškos nepriimamos.

36. Turi būti pateikiamas vienas originalus paramos paraiškos ir reikalaujamų dokumentų egzempliorius, kurio pirmame puslapyje nurodoma ORIGINALAS bei paramos paraiškos ir reikalaujamų dokumentų kopija, kurios pirmame puslapyje nurodoma KOPIJA. Pateikiamos paramos paraiškos ir jos priedų originalas ir kopija turi būti įsegti į atskirus segtuvus.

37. Pareiškėjas privalo pasirašyti kiekvieną paramos paraiškos ir pridedamų dokumentų lapą.

38. Paramos paraiškos registruojamos Kaimo plėtros priemonių administravimo informacinėje sistemoje (toliau – informacinė sistema) (esant galimybei). Paramos paraišką pateikusiam pareiškėjui įteikiamas paramos paraiškos užregistravimą įrodantis raštas.

39. Užregistravus paramos paraišką Agentūros KDTS, pareiškėjas teikti papildomą informaciją (dokumentus) gali, tik jei jos pareikalauja Agentūra, išskyrus informaciją apie pasikeitusius kontaktinius duomenis ir 40 punkte nurodytus atvejus.

40. Pareiškėjas be užklauso gali pateikti papildomą informaciją (dokumentus) ir ji priimama, tik jeigu pareiškėjas dėl objektyvių priežasčių negalėjo jos pateikti kartu su paramos paraiška (pateikiant papildomą informaciją (dokumentus) būtina raštu paaiškinti bei pateikti tai patvirtinančius įrodymus, dėl kokių priežasčių dokumentai nepateikti kartu su paramos paraiška). Papildomi dokumentai gali būti pateikiami tik iki projekto tinkamumo vertinimo pradžios.

41. Numatytų investicijų ir prašomos paramos sumos po paramos paraiškos pateikimo keisti negalima.

42. Po paramos paraiškos užregistravimo pareiškėjas turi teisę raštu pranešti Agentūrai apie pateiktos paramos paraiškos atšaukimą ir pateikti naują paramos paraišką numatytu paramos paraiškų surinkimo laikotarpiu.

XII. PARAMOS PARAIŠKŲ VERTINIMAS

43. Užregistruota paramos paraiška vertinama Agentūroje vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklių nustatytais terminais.

44. Paramos paraiškos vertinimo procesas organizuojamas ir jos vertinimas atliekamas vadovaujantis Agentūros patvirtintais darbo procedūrų aprašais.

45. Paramos paraiškų vertinimo procesas susideda iš trijų etapų:

45.1. administracinės atitikties tikrinimo;

45.2. tinkamumo skirti paramą vertinimo;

45.3. pirmumo vertinimo.

46. Paramos paraiškų administracinės atitikties tikrinimas gali būti pradedamas nelaukiant paramos paraiškų priėmimo termino pabaigos.

47. Pirmumo vertinimas gali būti neatliekamas tuo atveju, jei bendra prašomos paramos suma yra mažesnė arba lygi kvietimui teikti paramos paraiškas planuojamai skirti paramos sumai.

48. Jeigu prašoma paramos suma viršija kvietimui teikti paramos paraiškas planuojamą skirti lėšų sumą, prieš paramos paraiškų tinkamumo vertinimą atliekamas preliminarus paramos paraiškų sugrupavimas pagal atitiktą XV skyriuje nustatytiems prioritetiniams kriterijams.

49. Jei paramos paraiška perduota tirti teisėsaugos institucijoms, paramos paraiškos vertinimas atidedamas iki teisėsaugos institucijų išvadų ar pozicijos pateikimo. Agentūra apie tokias paramos paraiškas informuoja Ministeriją. Gavus teisėsaugos institucijų išvadas, tęsiamas paramos paraiškos vertinimas.

50. Jei projekto vertinimas reikalauja specifinių žinių, Agentūra gali pasitelkti nepriklausomus ekspertus. Prieš atlikdami vertinimą, nepriklausomi ekspertai pasirašo konfidencialumo ir nešališkumo deklaraciją.

XIII. ADMINISTRACINĖS ATITIKTIES TIKRINIMAS

51. Užregistravus paramos paraišką, pirmiausia atliekamas administracinės atitikties tikrinimas, kuris negali trukti ilgiau kaip 10 darbo dienų. Administracinės atitikties tikrinimo metu nustatoma, ar paramos paraiška yra tinkamai užpildyta ir ar pateikti visi reikalingi dokumentai.

52. Jeigu atliekant administracinės atitikties tikrinimą yra nustatoma, kad pateikti ne visi dokumentai ir (arba) paramos paraiška netinkamai užpildyta, pareiškėjui siunčiamas ar įteikiamas pranešimas, kuriame prašoma pateikti trūkstamą informaciją ir (arba) dokumentus ir (ar) patikslinti duomenis, ir skiriamas 10 darbo dienų terminas nuo pranešimo įteikimo⁹, per kurį pareiškėjas privalo pateikti trūkstamą informaciją ir (arba) dokumentus. Atsižvelgiant į trūkstamos informacijos ir (arba) dokumentų specifiką, gali būti nustatomas ilgesnis terminas. Pranešimas taip pat išsiunčiamas elektroniniu paštu, jei paramos paraiškoje pareiškėjas yra nurodęs tokį pageidaujimą informacijos gavimo būdą. Per pranešime nustatytą laiką nepateikus reikalaujamų dokumentų ar trūkstamos informacijos, pareiškėjui siunčiamas antras pranešimas, į kurį negavus atsakymo, paramos paraiška atmetama.

⁹ Pranešimas laikomas įteiktu praėjus 2 darbo dienoms nuo jo išsiuntimo paštu registruotu laišku dienos.

53. Agentūra priimtą sprendimą atmeti paramos paraišką per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos pareiškėjui registruotu laišku išsiunčia šį sprendimą, kuriame turi būti nurodytos atmetimo priežastys, taip pat teisinis pagrindimas ir tokio sprendimo apskundimo tvarka.

54. Informacija apie paramos paraiškas, kurioms atliktas administracinės atitikties tikrinimas, skelbiama Agentūros interneto svetainėje, nurodant pareiškėją, projekto pavadinimą, paramos paraiškos kodą ir prašomą paramos sumą, taip pat nurodomas bendras registruotų paramos paraiškų ir paramos paraiškų, kurių administracinės atitikties tikrinimas atliktas, skaičius.

55. Atlikus administracinės atitikties tikrinimą, tinkamai užpildytos ir sukomplektuotos paramos paraiškos perduodamos į kitą vertinimo etapą.

XIV. TINKAMUMO SKIRTI PARAMĄ VERTINIMAS

56. Paramos paraiškos tinkamumo skirti paramą vertinimo metu nustatoma, ar projektas tinkamas gauti paramą iš EŽŪFKP ir bendrojo finansavimo lėšų, numatytų valstybės biudžete, ir kokia galima paramos suma, suapvalinta iki sveikųjų skaičių.

57. Agentūra gali pareiškėjo prašyti pateikti trūkstamus duomenis ar dokumentus, jei jų reikia įvertinant paramos paraiškos ir išlaidų tinkamumą. Tokiu atveju pareiškėjui siunčiamas pranešimas, kuriame nurodoma, kokios informacijos ir (ar) dokumentų trūksta arba ką reikia patikslinti. Papildomai informacijai ir (ar) dokumentams pateikti pareiškėjui suteikiamas 10 darbo dienų terminas nuo pranešimo įteikimo. Pranešimas laikomas įteiktu praėjus 2 darbo dienoms nuo jo išsiuntimo paštu registruotu laišku dienos. Atsižvelgiant į trūkstamos informacijos ir (ar) dokumentų specifiką, gali būti nustatomas ir ilgesnis terminas. Pranešimas taip pat išsiunčiamas

elektroniniu paštu, jei paramos paraiškoje pareiškėjas yra nurodęs tokį pageidaujamą informacijos gavimo būdą. Per nustatytą laiką nepateikus reikalaujamų dokumentų ir (ar) trūkstamos informacijos, pareiškėjui siunčiamas antras pranešimas, į kurį negavus atsakymo, paramos paraiška atmetama. Prieš priimdama sprendimą atmeti paramos paraišką, Agentūra turi išnagrinėti nustatytus neatitikimus ir papildomos informacijos, duomenų ir (arba) dokumentų nepateikimo aplinkybes ir įsitikinti, kad atmetimas yra pagrįstas, o paramos paraiškos vertinimą atlikę vertintojai nepažeidė nustatytų darbo procedūrų. Jei Agentūra tinkamumo skirti paramą vertinimo metu nustato, kad projekto tinkamų finansuoti išlaidų dydis ir galimas didžiausias paramos dydis skiriasi nuo paramos paraiškoje pateiktų projekto tinkamų finansuoti išlaidų ir prašomos paramos dydžių, iki sprendimo dėl paramos paraiškos atrankos priėmimo Agentūra turi raštu apie tai informuoti pareiškėją ir suderinti su juo, ar jis sutinka įgyvendinti projektą su Agentūros nustatytais didžiausio dydžio tinkamomis finansuoti išlaidomis ir parama. Jei pareiškėjas nesutinka su tinkamų finansuoti išlaidų nustatyto dydžiu ir parama, paramos paraiška atmetama.

58. Apie sprendimą atmeti paramos paraišką Agentūra per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo registruotu laišku išsiunčia šį sprendimą pareiškėjui, nurodydama paramos paraiškos atmetimo priežastis, teisinį pagrindimą bei apskundimo tvarką.

59. Tuo atveju, jei paramos paraiška formaliai atitinka priemonės veiklos sričių nustatytus paraiškų tinkamumo kriterijus ir pirmumo reikalavimus, bet Agentūrai kyla abejonių dėl pareiškėjo galimybių įgyvendinti projektą ar dėl tikėtino projekto poveikio siekiant KPP nustatytų tikslų (pvz., Agentūra gauna informaciją apie pradėtą ikiteisminį tyrimą dėl pareiškėjo veiklos, pagal kelis projektus planuojamas vykdyti analogiškas veiklos sritis, kurių persidengimas turėtų įtakos projektų finansiniam gyvybingumui ir atitiktis KPP nustatytiems tikslams ir pan.), taip pat jei įtariama, kad, siekdamas tikslų, priešingų KPP tikslams, pareiškėjas dirbtinai sukūrė tokiai paramai gauti reikalingas sąlygas, Agentūra turi sudaryti komisiją, kuri nuspręstų, kokių priemonių imtis dėl tokių projektų vertinimo.

60. Informacija apie paramos paraiškas, kurioms atliktas tinkamumo skirti paramą vertinimas, skelbiama Agentūros interneto svetainėje, nurodant pareiškėją, projekto pavadinimą, paramos paraiškos kodą ir prašomą paramos sumą, taip pat nurodomas bendras registruotų paramos paraiškų ir paramos paraiškų, kurios įvertintos dėl tinkamumo skirti paramą, skaičius.

XV. PROJEKTŲ PIRMUMO VERTINIMAS

61. Tuo atveju, kai paramos paraiškose prašoma bendra paramos suma didesnė nei kvietimui teikti paramos paraiškas skirti planuojama paramos suma, atliekamas projektų atitiktis prioritetiniams kriterijams vertinimas. Vertinant projektų pirmumą, nustatoma, kurios iš tinkamų finansuoti paramos paraiškų atitinka priemonės atrankos pirmumą.

62. Projektų pirmumas vertinamas pagal atitiktį pirmumo reikalavimams atmetimo būdu. Atitiktis pirmumo reikalavimams nustatoma atsižvelgiant į paramos paraiškos pateikimo metu pateiktus dokumentus, išskyrus šių Taisyklių numatytas išimtis. Projektai, atitinkantys pirmiau nurodytus reikalavimus, turi pirmenybę prieš projektus, kurie atitinka kitus tolesnius reikalavimus:

62.1. pareiškėjas nėra gavęs EB paramos miškų sektoriuje¹⁰;

¹⁰ 2004–2006 metų Lietuvos Bendrojo programavimo dokumento priemonė „Miškų ūkis“, KPP priemonės: „Miškų ekonominės vertės didinimas“, Priemonės „Žemės ūkio ir miškininkystės plėtra ir pritaikymo infrastruktūra“ veiklos sritis „Miškų infrastruktūros gerinimas“, „Miškininkystės potencialo atkūrimas ir prevencinių priemonių įdiegimas“, „Pelno nesiekiančios investicijos miškuose“.

62.2. pareiškėjas yra miško savininkas;

62.3. pareiškėjas prašo mažesnės paramos sumos;

62.4. projektas skirtas miško ekologiškai vertei didinti.

63. Jeigu paramos paraiškoje nėra duomenų, leidžiančių nustatyti pareiškėjo atitiktį pirmumo reikalavimui, laikoma, kad pareiškėjas neatitinka pirmumo reikalavimų (Agentūros

užklašimas nebūtinai).

64. Atlikus projektų pirmumo vertinimą, tinkamumo skirti paramą vertinimo etapui teikiamos tos paramos paraiškos, kurios atitinka pirmumo reikalavimus. Jeigu paramos paraiška neatitinka nei vieno pirmumo reikalavimo, ji nevertinama, išskyrus atvejus, kai lieka lėšų (tuo atveju prioritetą teikiamas paramos paraiškoms atsižvelgiant į paramos paraiškos pateikimo datą).

XVI. PARAMOS PARAIŠKŲ TVIRTINIMAS IR PARAMOS SUTARČIŲ SUDARYMAS

65. Agentūra, įvertinusi paramos paraiškas, parengia nustatytos formos paramos paraiškų vertinimo rezultatų suvestinę ir nustatytos formos atskirų paramos paraiškų vertinimo ataskaitas, kurias teikia Ministerijai.

66. Ministerijos sudarytas Projektų atrankos komitetas svarsto, kuriuos projektus finansuoti, ir priima rekomendacinio pobūdžio sprendimą dėl finansuotųjų projektų.

67. Priimant sprendimą dėl paramos skyrimo turi būti užtikrinama, kad, sudarius paramos sutartis, nebūtų viršyta Priemonei nustatyta didžiausioji leistina paramos suma.

68. Galutinį sprendimą dėl paramos skyrimo priima Ministerija ir apie tokį sprendimą informuoja Agentūrą per 5 darbo dienas nuo jo priėmimo dienos.

69. Agentūra apie sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskryrimo informuoja pareiškėjus registruotu laišku per 5 darbo dienas nuo Ministerijos sprendimo gavimo dienos. Jeigu Ministerija priima sprendimą neskirti paramos, tai Agentūra pareiškėjui išsiunčia priimto sprendimo nuorašą, kuriame turi būti nurodyti tokio sprendimo motyvai, teisinis pagrindimas ir apskundimo tvarka.

70. Informacija apie priimtus sprendimus skirti paramą skelbiama Agentūros interneto svetainėje, nurodant pareiškėją, projekto pavadinimą, paramos paraiškos kodą ir prašomą paramos sumą, taip pat nurodomas bendras registruotų paramos paraiškų ir paramos paraiškų, kurioms priimtas sprendimas skirti paramą, skaičius.

71. Agentūra, gavusi Ministerijos sprendimą skirti paramą:

71.1. jeigu parengti paramos sutartį yra reikalingi papildomi duomenys ir (arba) dokumentai, per 3 darbo dienas išsiunčia pareiškėjui informacinį laišką, kuriame prašo per 10 darbo dienų nuo informacinio laiško gavimo dienos pateikti papildomus duomenis ir (arba) dokumentus. Laiškas laikomas įteiktu praėjus 2 darbo dienoms po jo išsiuntimo. Pareiškėjui juos atsiuntus, Agentūra pagal pavyzdinės paramos sutarties formą per 10 darbo dienų parengia, suderina su pareiškėju ir išsiunčia pareiškėjui suderintą paramos sutarties projektą arba kviečia pareiškėją atvykti į Agentūrą pasirašyti sutarties, taip pat nurodo pasiūlymo pasirašyti paramos sutartį galiojimo terminą, kuris bendruoju atveju negali būti ilgesnis kaip 10 darbo dienų nuo pasiūlymo išsiuntimo dienos. Šalims susitarus, šis terminas gali būti pratęstas;

71.2. jeigu parengti paramos sutartį papildomi duomenys ir (arba) dokumentai nereikalingi, per 10 darbo dienų Agentūra pagal pavyzdinės paramos sutarties formą¹¹ parengia, suderina su pareiškėju ir išsiunčia pareiškėjui arba kviečia pareiškėją atvykti į Agentūrą pasirašyti suderinto paramos sutarties projekto ir nurodo pasiūlymo pasirašyti paramos sutartį galiojimo terminą, kuris bendruoju atveju negali būti ilgesnis kaip 10 darbo dienų nuo pasiūlymo išsiuntimo dienos. Šalims susitarus, šis terminas gali būti pratęstas.

¹¹ *Paramos sutarties ir mokėjimo prašymo pavyzdinių formų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemones, patvirtintos Lietuvos žemės ūkio ministro 2008 m. vasario 15 d. įsakymu Nr. 3D-70 (Žin., 2008, Nr. 23-856).*

72. Pareiškėjui per Agentūros nustatytą terminą nepasirašius paramos sutarties, paramos paraiška atmetama. Agentūra apie tai per 10 darbo dienų informuoja Ministeriją.

73. Pareiškėjas, pasirašęs paramos sutartį, tampa paramos gavėju.

74. Informacija apie pasirašytas paramos sutartis skelbiama Agentūros interneto svetainėje, nurodant paramos gavėjus, projekto pavadinimus, paramos paraiškos kodus ir skirtas paramos sumas, taip pat nurodomas bendras pasirašytų sutarčių skaičius bei bendra skirta paramos suma.

XVII. SKUNDŲ NAGRINĖJIMAS

75. Pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas, nesutinkantis su Agentūros ir (arba) Ministerijos priimtais sprendimais, veikimu arba neveikimu, susijusiais su paramos paraiškų administravimu, vertinimu, atranka ir mokėjimo prašymų administravimu, turi teisę juos apskusti šiame Taisyklių skyriuje nustatyta tvarka.

76. Agentūros konkrečių valstybės tarnautojų ir (arba) darbuotojų veiksmus (neveikimą), pareiškėjas gali apskusti Agentūros vadovui raštu per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai jis sužinojo ar turėjo sužinoti apie tokius veiksmus (neveikimą).

77. Agentūros sprendimus, veikimą arba neveikimą, pareiškėjas gali apskusti Ministerijai raštu per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai jis sužinojo ar turėjo sužinoti apie tokius Agentūros sprendimus, veiksmus (neveikimą).

78. Skundams nagrinėti Agentūra ir (arba) Ministerija gali sudaryti specialią komisiją ir patvirtinti jos darbo reglamentą.

79. Pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas, nesutikdamas su Agentūros ir (arba) Ministerijos sprendimais, veikimu ar neveikimu, gali tiesiogiai kreiptis į Vyriausiąją administracinių ginčų komisiją arba Vilniaus apygardos administracinę teismedžiavimą aktuose nustatyta tvarka.

XVIII. PIRKIMO PROCEDŪROS

80. Pareiškėjai ir (arba) paramos gavėjai, kurie pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymą (Žin., 1996, Nr. [84-2000](#); 2006, Nr. [4-102](#)) yra perkančiosios organizacijos, privalo prekių, paslaugų ar darbų pirkimą organizuoti vadovaudamiesi šio įstatymo nuostatomis.

81. Pareiškėjai ir (arba) paramos gavėjai, kuriems perkant prekes, paslaugas ar darbus netaikomos Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatos, siekdami, kad patirtos išlaidos būtų laikomos tinkamomis finansuoti, prekių, paslaugų ar darbų pirkimus turi organizuoti vadovaudamiesi Ministerijos nustatyta tvarka¹².

¹² Projekto vykdytojo, pretenduojančio gauti paramą iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemones, prekių, paslaugų ar darbų pirkimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. 3D-150 (Žin., 2007, Nr. [41-1559](#)).

82. Ministerijos nustatyta tvarka įvykdyto konkurso arba apklausos prekėms, paslaugoms ar darbams pirkti dokumentaciją paramos gavėjas turi pateikti Agentūros KDTS įvertinti prieš teikiant mokėjimo prašymą.

XIX. MOKĖJIMO PRAŠYMO PATEIKIMAS IR PATEIKIMO TERMINAS

83. Paramos gavėjas po kiekvieno projekto įgyvendinimo etapo, kaip numatyta paramos sutartyje paramai gauti, pateikia nustatytos formos mokėjimo prašymą.

84. Mokėjimo prašymo forma ir informacija apie pridedamus dokumentus pateikiama Agentūros interneto svetainėje *www.nma.lt* ir Ministerijos interneto svetainėje *www.zum.lt*.

85. Mokėjimo prašymus kartu su reikalaujamais priedais iš paramos gavėjų priima ir registruoja Agentūros KDTS pagal projekto įgyvendinimo vietą Taisyklių 141 punkte nurodytais adresais.

86. Paramos gavėjas mokėjimo prašymą ir susijusius dokumentus turi užpildyti lietuvių kalba. Kita kalba užpildyti mokėjimo prašymai ir dokumentai nepriimami. Paramos gavėjas turi įsitikinti, kad jo pateiktas mokėjimo prašymas yra tinkamai sukomplektuotas.

87. Mokėjimo prašymai turi būti pateikti laiku (paramos sutartyje numatytais terminais) asmeniškai arba per įgaliotą asmenį. Kitais būdais (pvz., paštu, faksu arba elektroniniu paštu) arba kitais adresais pateikti mokėjimo prašymai nebus priimami.

88. Paramos gavėjas turi pateikti mokėjimo prašymo originalą, pažymėtą spaudu „ORIGINALAS“, ir vieną kopiją, pažymėtą spaudu „KOPIJA“, taip pat pridedamų dokumentų

originalus, Agentūros darbuotojo arba notaro patvirtintas kopijas. Pateiktų dokumentų originalai gražinami paramos gavėjui, o pasiliekomos kopijos, patvirtintos spaudu „TIKRA“.

89. Mokėjimo prašymų pateikimo terminai nustatomi paramos sutartyje.

90. Pavėluotai pateikus mokėjimo prašymą, taikomos sankcijos, numatytos šių Taisyklių XXIV skyriuje. Pavėluotai teikiami mokėjimo prašymai priimami 25 darbo dienas nuo paramos sutartyje nustatytos datos. Vėliau pateikti mokėjimo prašymai nepriimami.

91. Jeigu paramos gavėjas nori pratęsti mokėjimo prašymo pateikimo terminą, jis iki nustatyto termino pabaigos turi Agentūrai pateikti argumentuotą prašymą dėl termino pratęsimo (sutarties keitimo) ir pateikti tai patvirtinančius įrodymus. Mokėjimo prašymo pateikimo terminas gali būti pratęstas tik dėl svarbių priežasčių, kurios yra kliūtis paramos gavėjui laiku pateikti mokėjimo prašymą. Agentūrai priėmus sprendimą atidėti mokėjimo prašymo pateikimo terminą, keičiama paramos sutartis.

92. Paramos gavėjui pateikus mokėjimo prašymą pavėluotai, jis turi pateikti Agentūrai paaiškinimą, kuriame būtų nurodytos vėlavimo priežastys, bei vėlavimo priežastis patvirtinančius įrodymus. Agentūrai nustačius, kad mokėjimo prašymas pateiktas pavėluotai dėl svarbių priežasčių – paramos gavėjui sankcijos netaikomos.

93. Paramos gavėjų atsiskaitymai su tiekėjais turi vykti tik per bankines institucijas.

XX. MOKĖJIMO PRAŠYMO TIKRINIMAS, VERTINIMAS IR TVIRTINIMAS

94. Užregistravus mokėjimo prašymą, atliekamas tikrinimas.

95. Jeigu paramos gavėjo pateiktas mokėjimo prašymas neteisingai užpildytas, kyla neaiškumų ir (arba) trūksta duomenų, jam siunčiamas pranešimas apie tikrinimo metu nustatytus trūkumus. Jiems pašalinti paramos gavėjui nustatomas iki 10 darbo dienų terminas nuo pranešimo įteikimo, tačiau, atsižvelgiant į trūkstamos informacijos ar dokumentų specifiką, gali būti nustatomas ilgesnis terminas. Pranešimas laikomas įteiktu praėjus 2 darbo dienoms nuo jo išsiuntimo paštu registruotu laišku dienos. Per nustatytą laiką nepristačius reikiamų dokumentų ar nepatikslinus duomenų, siunčiamas antras pranešimas, į kurį neatsakius, mokėjimo prašymas yra atmetamas arba vertinamas pagal turimus duomenis.

96. Jei paramos gavėjas dėl objektyvių priežasčių vėluoja pateikti prašomą informaciją, apie tai turi pranešti raštu argumentuodamas vėlavimo priežastis.

97. Jei vertinant mokėjimo prašymą kyla įtarimų, kad dokumentuose pateikta klaidinga informacija, atliekama užsakomoji patikra vietoje.

98. Vertinant mokėjimo prašymą, nustatoma, kokios išlaidos buvo atliktos teisingai ir nuo jų yra skaičiuojama kompensuojama paramos suma.

99. Įvertinus mokėjimo prašymą, priimamas sprendimas:

100.1. išmokėti visą prašomą paramos sumą;

100.2. išmokėti dalį prašomos paramos sumos;

100.3. atmesti mokėjimo prašymą.

101. Jei priimamas sprendimas išmokėti visą prašomą paramos sumą arba dalį prašomos paramos sumos, lėšos pervedamos į paramos gavėjo nurodytą atsiskaitomąją sąskaitą.

102. Jei priimamas sprendimas dėl mokėjimo prašymo atmetimo, Agentūra per 10 darbo dienų nuo tokio sprendimo priėmimo registruotu laišku išsiunčia paramos gavėjui sprendimo nuorašą, kuriame turi būti nurodyti tokio sprendimo motyvai ir jo apskundimo tvarka.

103. Agentūra turi įvertinti mokėjimo prašymą ir Ministerijai pateikti pinigų užsakymo paraiškas per administravimo taisyklėse nustatytus terminus. Tais atvejais, kai vertinant mokėjimo prašymą Agentūra prašo paramos gavėjo pateikti trūkstamus duomenis arba ištaisyti nurodytus mokėjimo prašymo trūkumus, mokėjimo prašymas turi būti įvertintas ir pinigų užsakymo paraiška Ministerijai turi būti pateikta per 90 kalendorinių dienų nuo mokėjimo prašymo gavimo ir užregistravimo Agentūros KDTS datos.

XXI. PARAMOS IŠMOKĖJIMO TVARKA

104. Priemonei taikomas išlaidų kompensavimo būdas.

105. Taikant išlaidų kompensavimo būdą, paramos gavėjas pradeda įgyvendinti projektą savo lėšomis ir paramos sutartyje periodiškai apibrėžtu laikotarpiu teikia Agentūrai mokėjimo prašymus, kuriuose deklaruoja patirtas ir apmokėtas išlaidas, pridėdamas išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo įrodymo dokumentus ir (arba) jų kopijas, patvirtintas paramos gavėjo ar jo įgalioto asmens parašu ir anspaudu (jei toks turimas). Paramos sutartyje taip pat nustatomas galutinio mokėjimo prašymo pateikimo terminas.

106. Paramos gavėjas gali pateikti iki trijų mokėjimo prašymų.

107. Baigęs įgyvendinti projektą, paramos gavėjas pateikia Agentūrai galutinį mokėjimo prašymą, kuriame deklaruoja visas per laikotarpį nuo paskutinio mokėjimo prašymo patirtas ir apmokėtas tinkamas finansuoti išlaidas, taip pat galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą.

108. Agentūra, įvertinusi mokėjimo prašymą ir priėmusi sprendimą dėl jo apmokėjimo, laikydama terminų, nurodytų šių Taisyklių 103 punkte, parengia pinigų užsakymo paraiškas ir pateikia jas Ministerijai.

109. Ministerija per 5 darbo dienas nuo tinkamų pinigų užsakymo paraiškų gavimo ir užregistravimo Ministerijoje dienos jas patikrina, parengia ir pateikia mokėjimo paraiškas Finansų ministerijos Valstybės išdo departamentui dėl lėšų pervedimo į Agentūros nurodytą sąskaitą.

110. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Valstybės išdo departamentas mokėjimo paraiškas apmoka vadovaudamasis Valstybės biudžeto lėšų išdavimo iš valstybės išdo sąskaitos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 2000 m. liepos 21 d. įsakymu Nr. 195 „Dėl valstybės biudžeto lėšų išdavimo ir valstybės išdo sąskaitos taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. [65-1976](#); 2007, Nr. 90-3604), nuostatomis.

111. Gavusi lėšas, Agentūra per 3 darbo dienas jas perveda paramos gavėjams.

XXII. PATIKROS

112. Bet kuriame paramos paraiškų bei mokėjimo prašymų administravimo etape gali būti atliekama patikra vietoje, kurios metu tikrinami pareiškėjo ir (arba) paramos gavėjo paramos paraiškoje ir (arba) mokėjimo prašyme ir jų prieduose pateikti duomenys ir jų atitiktis tikrovei. Atlikus patikrą rašoma patikros vietoje ataskaita.

113. Apie patikras vietoje pareiškėjams ir (arba) paramos gavėjams pranešama iš anksto, jeigu toks išankstinis informavimas neturės neigiamos įtakos patikros vietoje rezultatams. Bendruoju atveju apie patikrą vietoje pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas informuojamas ne anksčiau kaip prieš 48 valandas iki patikros vietoje atlikimo.

114. Agentūra penkerius metus nuo paramos sutarties pasirašymo datos turi teisę tikrinti, ar paramos gavėjas laikosi paramos sutartyje numatytų sąlygų.

115. Jei pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas nesudaro sąlygų ar neleidžia asmenims, turintiems teisę atlikti auditą ir kontroliuoti, kaip yra vykdomas projektas, apžiūrėti vietoje ir (arba) patikrinti, kaip įgyvendinamas projektas ir (arba) kaip vykdoma veikla po paramos skyrimo ir (arba) projekto pabaigos, tai laikoma KPP paramos gavimo ir naudojimo sąlygų pažeidimu.

XXIII. PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMO ATASKAITOS

116. Paramos gavėjas privalo teikti Agentūrai šias projektų įgyvendinimo ataskaitas ir veiklą pagrindžiančius dokumentus:

116.1. projekto įgyvendinimo laikotarpiu, per 20 kalendorinių dienų, pasibaigus kiekvienam metų kalendoriniam ketvirčiui – informaciją apie projekto įgyvendinimo eigą;

116.2. kartu su galutiniu mokėjimo prašymu – galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą ir kitus Agentūros pareikalautus dokumentus;

117. Gavusi informaciją apie projekto įgyvendinimo eigą arba galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą / užbaigto projekto metinę ataskaitą, Agentūra ją išnagrinėja ir nustato, ar

vykdoma (vykdyta) paramos sutartyje ir paramos paraiškoje numatyta projekto veikla. Patikrinusi Agentūra:

117.1. ją priima kaip tinkamą;

117.2. paprašo pateikti papildomą informaciją ir (arba) nusprendžia atlikti projekto patikrą vietoje;

117.3. atmeta, išdėstydamą atmetimo motyvus, ir nustato 10 darbo dienų terminą, per kurį paramos gavėjas turi ištaisyti pateiktos informacijos, ataskaitos ar projekto įgyvendinimo trūkumus ir pateikti naują informaciją apie projekto įgyvendinimo eigą ar naują galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą / užbaigto projekto metinę ataskaitą.

118. Jeigu paramos gavėjas laiku nepateikia informacijos apie projekto įgyvendinimo eigą arba galutinės projekto įgyvendinimo ataskaitos / užbaigto projekto metinės ataskaitos, Agentūra apie tai primena paramos gavėjui ir nustato terminą atitinkamiems dokumentams pateikti. Paramos gavėjas, nurodydamas priežastis, gali raštu prašyti pratęsti dokumentų pateikimo terminą.

119. Jeigu paramos gavėjas informacijos apie projekto įgyvendinimo eigą arba galutinės projekto įgyvendinimo ataskaitos / užbaigto projekto metinės ataskaitos laiku nepateikia ir po priminimo arba Agentūra ją atmeta 3 kartus, gali būti inicijuojamas sutarties nutraukimas ir (arba) suteiktos paramos ar jos dalies gražinimas.

XXIV. SANKCIJOS

120. Paramos gavėjui nesilaikant ar pažeidžiant paramos sutarties sąlygas, numatomos trys privalomų sankcijų rūšys: paramos sumažinimas, paramos neskyrimas ir (arba) paramos susigrąžinimas.

121. Paramos sumažinimas taikomas:

121.1. jeigu Agentūra patikrą vietoje nustato reikalavimų neatitinkančias išlaidas;

121.2. pavėluotai pateikus mokėjimo prašymą, paramos suma mažinama 0,5 proc. už kiekvieną pavėluotą darbo dieną, išskyrus šių Taisyklių 92 punkte numatytą atvejį;

121.3. jei Agentūra, išnagrinėjusi paramos gavėjo mokėjimo prašymą, nustato, kad jame prašoma paramos suma daugiau kaip 3 proc. viršija paramos gavėjui mokėtiną sumą, nustatytą išnagrinėjus mokėjimo prašymo pagrįstumą, mokėtina paramos suma turi būti sumažinama tų abiejų sumų skirtumu, išskyrus atvejus, jeigu paramos gavėjas įrodo, kad ne dėl jo kaltės buvo įtraukta reikalavimų neatitinkanti suma.

122. Paramos neskyrimas taikomas, kai paramos gavėjas:

122.1. nepateikia mokėjimo prašymų sutartyje nustatyta tvarka;

122.2. teikdamas paramos paraišką ir (arba) vykdydamas paramos sutartį, pateikia neteisingą informaciją arba nuslepia informaciją, turinčią reikšmės priimant sprendimą suteikti paramą arba tinkamai kontroliuoti paramos sutarties vykdymą;

122.3. nesudaro sąlygų ar neleidžia asmenims, turintiems teisę tai daryti, apžiūrėti vietoje ir (arba) patikrinti, kaip įgyvendinamas projektas ir (arba) kaip vykdoma veikla po paramos suteikimo;

122.4. pažeidžia norminiuose teisės aktuose ir sutartyje nustatytą dokumentų saugojimo tvarką;

122.5. sistemingai pažeidinėja aplinkos apsaugos, priešgaisrines, higienos, veterinarijos ir kitas taisykles, reglamentuojančias paramos gavėjo veiklą;

122.6. nepradeda vykdyti projekto per sutartyje nustatytą terminą;

122.7. yra bankrutuojantis arba likviduojamas projekto įgyvendinimo metu;

122.8. pažeidžia kitas sutarties sąlygas ir (arba) teisės aktų nuostatas;

123. Paramos susigrąžinimas taikomas, kai paramos gavėjas:

123.1. nesuderinęs su Agentūra, perleidžia tretiesiems asmenims savo įsipareigojimus arba teises pagal paramos teikimo sutartį;

123.2. prieštarauja, kad informacija apie pateiktą paramos paraišką, nurodant pareiškėją, projekto pavadinimą, paramos paraiškos kodą ir prašomą ir (arba) gautą paramos sumą, būtų

skelbiama Agentūros interneto svetainėje;

123.3. negrąžina Agentūrai klaidingai apskaičiuotos ir pervestos į atsiskaitomąją sąskaitą paramos sumos;

123.4. nevykdo reguliarios projekto įgyvendinimo stebėsenos, kad užtikrintų projekto įgyvendinimą, kaip numatyta paramos paraiškoje;

123.5. nevykdo gautos paramos viešinimo;

123.6. vykdydamas projektą, pažeidė EB ar Lietuvos Respublikos teisės aktų, susijusių su projekto įgyvendinimu, reikalavimus;

123.7. nustojo vykdyti projektą, negali pasiekti sutartyje nustatytų projekto uždavinių, tikslų, išskyrus atvejus dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių;

123.8. per penkerių metų laikotarpį nuo paramos sutarties pasirašymo be rašytinio Agentūros sutikimo pakeitė pagal sutartį remiamos veiklos pobūdį;

123.9. per penkerių metų laikotarpį nuo paramos sutarties pasirašymo be rašytinio Agentūros sutikimo pardavė ar kitaip perleido iš paramos lėšų įsigytą turtą;

123.10. pažeidžia kitas sutarties sąlygas ir (arba) teisės aktų nuostatas.

124. Tais atvejais, kai pritaikoma sankcija grąžinti išmokėtas lėšas ir lėšos negrąžinamos per Agentūros nustatytą terminą tokiu atveju yra skaičiuojamos palūkanos už kiekvieną pavėluotą dieną teisės aktų nustatyta tvarka.

XXV. PROJEKTŲ IR PARAMOS SUTARTIES PAKEITIMAI

125. Jokie su Agentūra raštu nesuderinti nukrypimai nuo planuoto projekto įgyvendinimo, keičiantys projekto apimtį, projekto investicijas, paramos dalių išdėstymą ir dydį, mokėjimo prašymų pateikimo tvarką, pakeitimai, pratęsiantys projekto įgyvendinimo laikotarpį ar kitaip keičiantys projektą ar paramos sutartyje ir (arba) paramos paraiškoje bei sprendime skirti paramą nustatytus paramos gavėjo įsipareigojimus, nėra leidžiami, išskyrus 126 punkte nustatytus atvejus.

126. Paramos sutartis gali būti keičiama:

126.1. jeigu būtina pakeisti (pratęsti) projekto įgyvendinimo terminus;

126.2. jeigu keičiasi paramos sumos ir (arba) investicijų pasiskirstymas tarp paramos dalių (projekto įgyvendinimo etapų);

126.3. jeigu kurios nors projekto biudžeto išlaidų kategorijos suma nukrypusi nuo paramos sutartyje planuotos sumos daugiau kaip 20 procentų;

126.4. jeigu planuoti projekto kiekybiniai ir kokybiniai pasiekimai gali sumažėti daugiau kaip 20 procentų;

126.5. Agentūros iniciatyva (teisės aktų pasikeitimo atveju);

126.6. kitais atvejais, sąlygotais nenumatytų aplinkybių, tačiau nedarančiais įtakos pagrindinėms paramos teikimo sąlygoms.

127. Iškilus poreikiui keisti projektą ir (arba) paramos sutartį, paramos gavėjas privalo raštu pateikti Agentūrai prašymą pakeisti projektą ir (arba) paramos sutartį ir kartu su prašymu pateikti visą informaciją ir dokumentus, pagrindžiančius prašymą. Agentūra, gavusi paramos gavėjo prašymą pakeisti projektą ir (arba) paramos sutartį, įvertina prašymo aplinkybes ir priima sprendimą dėl paramos gavėjo prašymo.

128. Agentūra paramos gavėjo prašymą keisti projektą ir (arba) paramos sutartį gali:

128.1. patenkinti;

128.2. patenkinti iš dalies arba su tam tikromis sąlygomis;

128.3. atmesti.

129. Priimdama sprendimą dėl paramos gavėjo prašymo keisti projektą ir (arba) paramos sutartį, Agentūra įvertina, ar atlikus tokį pakeitimą projektas duos didesnę naudą ir efektyviau prisidės prie projekte bei KPP nustatytų tikslų. Priimant sprendimą dėl paramos gavėjo prašymo keisti projektą ir (arba) paramos sutartį, Agentūra taip pat atsižvelgia į aplinkybes, kurių paramos gavėjas negalėjo numatyti teikdamas paramos paraišką ir kurios nepriklauso nuo paramos gavėjo. Jeigu Agentūra nustato, kad dėl projekto pakeitimo paramos gavėjas negalės pasiekti projekte

nustatytų tikslų ir tolesnis projekto įgyvendinimas būtų neefektyvus, Agentūra svarsto klausimą dėl paramos nutraukimo ir (arba) jau išmokėtos paramos gražinimo.

130. Tuo atveju, kai keičiama paramos sutartis, Agentūra parengia, suderina su paramos gavėju ir išsiunčia paramos gavėjui arba kviečia paramos gavėją atvykti į Agentūrą pasirašyti suderintos pakeistos paramos sutarties ir nurodo pasiūlymo pasirašyti pakeistą paramos sutartį galiojimo terminą. Jeigu šalys nurodo priežastis, šis terminas gali būti pratęstas.

XXVI. DOKUMENTŲ SAUGOJIMAS

131. Visi su KPP įgyvendinimu susiję dokumentai turi būti saugomi mažiausiai 10 metų nuo paramos sutarties pasirašymo datos, vadovaujantis Bendrųjų dokumentų saugojimo terminų rodykle, patvirtinta Lietuvos archyvų departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 1997 m. rugpjūčio 15 d. įsakymu Nr. 38 „Dėl bendrųjų dokumentų saugojimo terminų rodyklės patvirtinimo“ (Žin., 1997, Nr. [78-2006](#); 2006, Nr. [3-86](#)).

132. Paramos gavėjas privalo užtikrinti su KPP įgyvendinimu susijusių dokumentų saugumą ir prieinamumą Agentūros, Ministerijos, Valstybės kontrolės, Europos Komisijos ir Europos Audito Rūmų įgaliotiems atstovams.

133. Paramos gavėjas privalo saugoti:

133.1. paramos paraiškos ir jos priedų kopijas;

133.2. paramos sutarties ir visų paramos sutarties pakeitimų originalus;

133.3. projekto įgyvendinimo ataskaitų kopijas;

133.4. išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentų originalus bei mokėjimo prašymo kopijas;

133.5. susirašinėjimo su Agentūra dokumentus;

133.6. viešųjų pirkimų arba pirkimų vykdymo dokumentų originalus arba kopijas;

133.7. įgyvendintas viešumo priemones įrodančius dokumentus;

133.8. kitus su paramos paraiška ir projekto įgyvendinimu susijusius dokumentus.

XXVII. VIEŠUMAS

134. Iš EŽŪFKP ir bendrojo finansavimo lėšų pagal KPP konkrečiam projektui paramą gaunantis paramos gavėjas privalo imtis informavimo ir viešinimo priemonių, vadovaudamasis Informavimo apie Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programą ir suteiktos paramos viešinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. 3D-191 „Dėl informavimo apie Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programą ir suteiktos paramos viešinimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. [48-1868](#)).

XXVIII. TAISYKLIŲ KEITIMO TVARKA

135. Šios Taisyklės gali būti keičiamos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu.

136. Pasikeitus Taisyklėse nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos tų teisės aktų nuostatos.

XXIX. INFORMACIJOS TEIKIMAS

137. Informacijos ir paaiškinimų dėl paramos kreiptis:

137.1. telefonais, nurodytais Agentūros interneto svetainėje www.nma.lt, bendruoju informacijos teikimo telefonu-(8 5) 252 6999;

137.2. faksu (8 5) 252 6945;

137.3. elektroniniu paštu adresu: info@nma.lt.

138. Klausiant faksu ar elektroniniu paštu, turi būti pateikiama aiški nuoroda į kvietimo teikti paramos paraiškas numerį ir pavadinimą, klausiančiojo vardas ir pavardė arba organizacijos

pavadinimas ir telefonas.

139. Atsakymai į klausimus, kurie gali būti aktualūs daugeliui potencialių pareiškėjų, skelbiami Agentūros svetainėje www.nma.lt, skiltyje „Klausimai“.

140. Informacija apie paramos paraišką vertinančius asmenis neteikiama.

141. Agentūros KDTS skyrių adresai ir telefonai:

Teritorinis skyrius	Adresas	Telefonas
Alytaus skyrius	Tvirtovės g. 1/Naujoji g. 2, LT-62116 Alytus	(8 315)56 793 (8 315)56 798
Kauno skyrius	K. Donelaičio g. 33, LT-44240 Kaunas	(8 37) 30 85 50 (8 37) 30 85 52
Klaipėdos skyrius	Taikos pr. 28, LT-91220 Klaipėda	(8 46) 43 14 07 (8 46) 43 14 05
Marijampolės skyrius	Gamyklų g. 1, LT-68300 Marijampolė	(8 343) 97 997 (8 343) 97 990
Panevėžio skyrius	Anykščių g. 4, LT-35171 Panevėžys	(8 45)50 22 77 (8 45) 50 22 65
Šiaulių skyrius	Dvaro g. 78, LT-76298 Šiauliai	(8 41) 59 60 80 (8 41) 59 60 81
Tauragės skyrius	Prezidento g. 7, LT-72258 Tauragė	(8 446) 20 120 (8 446)20121
Telšių skyrius	Pramonės g. 5, LT-87101 Telšiai	(8 444) 77 050 (8 444) 77 052
Utenos skyrius	J. Basanavičiaus g. 126, LT-28214 Utena	(8 389) 64 082 (8 389)64 091
Vilniaus skyrius	Ž. Liauksmino g. 5, LT-01101 Vilnius	(8 5) 264 9357 (8 5)264 9275

IV. PROJEKTO PRIEŽIŪROS RODIKLIAI (pildoma atsižvelgiant į projekto pobūdį)
 (Lentelės 1 eilutėje nurodomas rekreacinių miško infrastruktūros įrenginių skaičius vienetais paraiškos pateikimo datai ir prognozuojamu laikotarpiu. Lentelės 2,3,3.1 ir 3.2 eilutėse nurodoma, koks bus paremtas miško plotas ha planuojamojo laikotarpio metais)

	Rodikliai	Matavim o vienetai	Prieš projektą 20___	Po projekto įgyvendinimo					
				20.... m.	20.... m.	20.... m.	20.... m.	20.... m.	20.... m.
1.	Pastatytų/ rekonstruotų rekreacinių miško infrastruktūros objektų skaičius	vnt.							
2.	Ekologiškai vertingesni medynai	ha							
3.	Paremtas miško plotas:	ha							
3.1.	paremtas rekreacinės paskirties miško plotas	ha							
3.2.	paremtas ekosistemų apsaugos miško plotas	ha							

V. TINKAMŲ FINANSUOTI IŠLAIDŲ SĄRAŠAS

(Šioje lentelėje nurodomos tinkamos finansuoti išlaidų kategorijos: išlaidų pavadinimas, vienetų kaina be PVM, PVM ir bendra suma su PVM, prašoma paramos suma ir išlaidų pagrindimas, trumpai pagrįskite, kodėl šios išlaidos yra būtinos projektui įgyvendinti ir kaip jos prisidės prie projekto tikslų įgyvendinimo. Turi būti atidžiai užpildyta ir pagrįsta, kad neliktų abejonių dėl išlaidų pagrįstumo. Nepagrįstos, abejotinos ir nebūtinos projektui įgyvendinti išlaidos gali būti pripažintos netinkamomis finansuoti paramos lėšomis, o tinkamų išlaidų bendra suma ir atitinkamai paramos dydis sumažinami)

Nr.	Išlaidų kategorijos	Suma be PVM, Lt	PVM, Lt	Bendra suma su PVM, Lt	Prašoma paramos suma, Lt	Pagrindimas
1.	Pamiškių formavimas, miškuose esančių saugomų natūralių buveinių ar saugomų rūšių buveinių atkūrimo arba būdingos miško struktūros palaikymo darbai (numatyti gamtotvarkos planuose), medynų papildymas ornitochoriniais medžiais ir krūmais, iki 300 m² ploto kūdrų įrengimas ir atnaujinimas, laikinos priemonės miško keliams per ekologiškai jautrias zonas uždaryti					
1.1...						
2.	Viešo naudojimo rekreacinės miško infrastruktūros, stovyklaviečių, poilsiaviečių įrengimas ir gerinimas					
2.1...						
3.	Rekreacinių ir gamtos saugos objektų aplinkos tvarkymo ir apsaugos darbai, pažeisto hidrologinio režimo atkūrimo rezervaciniuose (I grupės) ir ekosistemų apsaugos (II grupės) miškuose darbai					
3.1...						

4.	Miškotvarkos projekto ir kitų šiai veiklos sričiai įgyvendinti reikalingų planavimo ir projektavimo dokumentų parengimas (iki 10 proc. kitų tinkamų finansuoti išlaidų)					
4.1...						
	Iš viso:					

VI. PROJEKTO ĮGYVENDINIMO PLANAS

(Nurodomos planuojamos projekte išlaidų kategorijos, jų pirkimo suma be PVM, pirkimo suma su PVM ir šių išlaidų patyrimo trukmė)

Nr.	Išlaidų pavadinimas	Pirkimo suma be PVM, Lt	Pirkimo suma su PVM, Lt	Projekto trukmė, mėn.
1.				
	Iš viso:			

VII. PROJEKTO FINANSAVIMO ŠALTINIAI

(nurodoma, kaip pareiškėjas numato finansuoti projektą, iki bus gauta parama. Jeigu projekte yra numatytos investicijos, netinkamos finansuoti paramos lėšomis, tačiau būtinos projektui įgyvendinti, jos turi būti įskaičiuotos į projekto vertę ir turi būti užtikrintas jų finansavimas. Projekto finansavimo šaltiniai turi atitikti projekto vertę su PVM).

	Šaltinis	Suma, Lt	Nuoroda į patvirtinantį dokumentą / informacijos šaltinį
1.	Paramos lėšos <i>(nurodomos paramos lėšos, nukreiptos kitam projekto etapui finansuoti)</i>	_ _ _ _ _ _ _	
2.	Pareiškėjo lėšos <i>(nurodomos turimos lėšos, projekto įgyvendinimo laikotarpiu iš veiklos planuojamos gauti lėšos, skirtos projektui finansuoti)</i>	_ _ _ _ _ _ _	
3.	Paskola <i>(nurodoma paskola, pagrįsta kredito įstaigos sprendimu, įrodančiu paskolos suteikimo galimybę)</i>	_ _ _ _ _ _ _	
4.	Kitos projektui finansuoti numatomos naudoti lėšos <i>(Nurodomos kitos projektui finansuoti skirtos lėšos)</i>	_ _ _ _ _ _ _	
5.	Iš viso (1+2+3+4) <i>(Eilučių 1–4 suma)</i>	_ _ _ _ _ _ _	

VIII. INFORMACIJA APIE ŽEMĖVALDĄ

(šioje lentelėje pateikiama informacija apie valdomus / prognozuojamus valdyti miško plotus. Pildant turi būti pateikta informacija apie rezervacinio (I), ekosistemų apsaugos (IIA), rekreacinių (IIB), apsauginių miškų plotus bei miško valdoje esančius miško infrastruktūros objektus. Būtina nurodyti bendrą miško plotą (ha). 1-oje lentelės eilutėje nurodomi nuosavybės teise ar kitais pagrindais valdomi miško plotai. Nurodomi miško plotai valdomi / prognozuojami valdyti finansinių metų pabaigoje. Jeigu miško valda įregistruota tais pačiais metais, kai pateikiama paraiška, informacija įrašoma stulpelyje „Ataskaitiniai metai“. Prognozuojamais metais nurodomas plotas, numatytas valdyti metų pabaigoje.)

	Matavimo vnt.	Ataskaitiniai 20__ metai		Paraiškos pateikimo dieną		Prognozės									
		1 ¹	2 ²	1	2	__ metai		__ metai		__ metai		__ metai		__ metai	
						1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
1. Miško plotas (1.1.+1.2.+1.3.)	ha														
1.1. Rezervacinio (I) miško plotas	ha														
1.2. Ekosistemų apsaugos (IIA) miškų plotas	ha														
1.3. Rekreacinių miškų (IIB) plotas	ha														
2. Miško valdoje esantys miško infrastruktūros objektai:	Vnt.														
2.1.															
2.2.															

¹ Nuosavybės teise valdoma žemė.

² Nuomos, panaudos ar kitais pagrindais valdoma žemė.

¹ 2004–2006 metų Lietuvos Bendrojo programavimo dokumento priemonė „Miškų ūkis“, KPP priemonės: „Miškų ekonominės vertės didinimas“. Priemonės „Žemės ūkio ir miškininkystės plėtra ir pritaikymo infrastruktūra“ veiklos sritis „Miškų infrastruktūros gerinimas“, „Miškininkystės potencialo atkūrimas ir prevencinių priemonių įdiegimas“, „Pelno nesiekiančios investicijos miškuose“.

IX. INFORMACIJA APIE EB PARAMĄ

(pažymimas kryžiu „X“ atsakymas „Taip“, jei pareiškėjas yra gavęs paramą, ir „Ne“, jei paramos pareiškėjas dar nėra gavęs. Teigiama atsakymo atveju pareiškėjas turi užpildyti lentelę, nurodydamas priemonę, pagal kurią gavo paramą, pavadinimą, jam skirtos paramos sumą ir tada išmokėtos paramos sumą ir projekto, už kurį skirta parama, įgyvendinimo pabaigą, t. y. paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo Agentūrai datą.)

Ar esate gavęs EB bendro finansavimo paramą?	☐	Taip	☐	Ne
--	--------------------------	------	--------------------------	----

Jei taip, užpildykite šią lentelę:

Priemonės pavadinimas	Paramos suma, Lt	Paramos skyrimo data	Išmokėta paramos suma, Lt	Projekto įgyvendinimo pabaiga
Išviso:				

X. KITA INFORMACIJA

(Šioje lentelėje pareiškėjas atsako į pateiktus klausimus, užbraukdamas kryželiu langelį ties žodžiu „Taip“ arba „Ne“.)

1.	Ar esate įgyvendinęs ankstesnį projektą? (pildoma, jei prašoma pakartotinės paramos)	☐	Taip	☐	Ne
2.	Ar esate gavęs EB investicinę paramą miškų sektoriuje ¹	☐	Taip	☐	Ne
4.	Ar užtikriniate, kad išlaidos, kurioms finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų nacionalinių programų ir EB fondų?	☐	Taip	☐	Ne
5.	Ar esate atsiskaitęs su Valstybine mokesčių inspekcija?	☐	Taip	☐	Ne
6.	Ar esate atsiskaitęs su Valstybiniu socialinio draudimo fondu?	☐	Taip	☐	Ne
7.	Ar projektas skirtas miško ekologiškai vertei padidinti?	☐	Taip	☐	Ne

8.	Ar hidrologinio režimo atkūrimo darbai atliekami tik I ir /arba IIA miškų grupės miškuose? (pildoma, jei prašoma paramos hidrologinio režimo atkūrimo darbams)	☐	Taip	☐	Ne
9.	Ar rekreacinės paskirties miško infrastruktūros objektai įrengiami ir gerinami tik IIB grupės miškuose? (pildoma, jei prašoma paramos rekreacinės paskirties miško infrastruktūros objektams įrengti ir gerinti)	☐	Taip	☐	Ne
10.	Ar patvirtinate, kad rekreacine infrastruktūra bus galima naudotis nemokamai?	☐	Taip	☐	Ne
11.	Ar įsipareigojate viešinti gautą paramą ³ ? Kokias viešinimo priemones naudosite?	☐	Taip	☐	Ne
		Nurodyti viešinimo priemones			

³ Informavimo apie Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programą ir suteiktos paramos viešinimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 26 d įsakymu Nr. 3D-191 (Žin., 2007, Nr. [48-1868](#)).

XI. PATEIKIAMAI DOKUMENTAI

(Šioje lentelėje Pareiškėjas pasitikrina, ar Jo pateikiama paraiška yra sukomplektuota, ir pažymi (kryželiu), kuriuos dokumentus pateikia, nuroydamas pateikiamų dokumentų puslapių skaičių)

Eil. Nr.	Dokumento pavadinimas	Pažymėti X	Puslapių skaičius
1.	Miškotvarkos projektas	☐	[[[
2.	Gamtotvarkos planas (jei prašoma parama yra miškuose esančiu saugomų natūraliu buveinių ar saugomų rūšių buveinių atkūrimo arba būdingos miško struktūros palaikymo darbai)	☐	[[[
3.	Pareiškėjo asmens tapatybę patvirtinantis dokumentas (paso ar asmens tapatybės kortelės kopija Pareiškėjas gali pateikti ir oficialiai patvirtintą kopiją)	☐	[[[
4.	Juridinio asmens registravimo pažymėjimas	☐	[[[
5.	Juridinio asmens steigimo dokumentai (įstatai arba steigimo sandoris, arba įstatymų nustatytais atvejais bendrieji nuostatai, arba kiti dokumentai, kuriuos įstatymams prilygina Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (Žin., 2000, Nr. 74-2262))	☐	[[[
6.	Juridinio asmens kompetentingo organo pritarimo parengtai paraiškai protokolo išrašas, patvirtintas pareiškėjo įgalioto asmens	☐	[[[
7.	Dokumentai, užtikrinantys tinkamą projekto finansavimo šaltinį	☐	[[[
8.	Numatomų investicijų vertę pagrindžiantys dokumentai iš prekių tiekėjų, darbų ar paslaugų teikėjų arba kiti dokumentai, pagrindžiantys numatytą investicijų vertę	☐	[[[
9.	Statinio techninio projekto statybos skaičiuojamosios dalies ekspertizės išvada ir statybos/rekonstrukcijos leidimas (gali būti pateiktas ne vėliau kaip iki paramos sutarties pasirašymo)	☐	[[[
10.	Numatomų darbų techniniai/specialieji projektai ir kiti dokumentai, kai jie privalomi pagal teisės aktų reikalavimus (jei jiems prašoma paramos)	☐	[[[
11.	Regioninio aplinkos apsaugos departamento išduotas leidimas kirsti mišką (jei paramos prašoma kraštovaizdžio formavimo kirtimams)	☐	[[[
12.	Kiti dokumentai	☐	[[[

XII. PAREIŠKĖJO DEKLARACIJA

Aš, pretenduodamas gauti paramą pagal priemonę „Pelno nesiekiančios investicijos miškuose“, pasirašydamas šioje paraiškoje patvirtinu, kad:

- esu susipažinęs su paramos skyrimo sąlygomis;
- šioje paraiškoje pridedamuose dokumentuose pateikta informacija yra teisinga;

3. iki paraiškos pateikimo užregistravau valdos duomenis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre; žinau, kad tik iš Centro gautus duomenis Agentūra panaudos priimdama sprendimą dėl paramos suteikimo / nesuteikimo ar / ir sankcijų taikymo;
4. nesu pažeidęs jokios paramos iš Europos Bendrijos arba Lietuvos Respublikos biudžeto lėšų skyrimo sąlygų;
5. prašoma parama yra minimali projektui įgyvendinti reikalinga suma;
6. man nėra iškelta byla dėl bankroto, nesu likviduojamas;
7. man nežinomos kitos šiame dokumente nenurodytos priežastys, dėl kurių projektas negalėtų būti įgyvendintas ar jo įgyvendinimas būtų atidedamas, arba dėl kurių projektas nebūtų įgyvendintas nustatytu laikotarpiu;
8. sutinku, kad paraiška gali būti atmesta, jeigu joje pateikti ne visi prašomi duomenys (įskaitant šią deklaraciją);
9. sutinku, kad paraiškoje pateikti duomenys būtų apdorojami ir saugomi informacinėje sistemoje;
10. sutinku, kad mano tinkamumas gauti paramą bus vertinamas pagal mano pateiktus ir atitinkamais dokumentais pagrįstus duomenis bei viešuosiuose registruose esančius duomenis;
11. esu informuotas, kad duomenys apie gautą paramą bus viešinami visuomenės informavimo tikslais, taip pat gali būti perduoti audito ir tyrimų institucijoms siekiant apsaugoti Bendrijos finansinius interesus, Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka;
12. esu informuotas, kad turiu teisę žinoti apie savo asmens duomenų tvarkymą, susipažinti su tvarkomais savo asmens duomenimis ir kaip jie yra tvarkomi, reikalauti ištaisyti, sunaikinti savo asmens duomenis arba sustabdyti savo asmens duomenų tvarkymo veiksmus, kai duomenys tvarkomi nesilaikant Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatų;
13. sutinku, kad informacija apie mano pateiktą paraišką, nurodant pareiškėjo pavadinimą, projekto pavadinimą, paraiškos kodą ir prašomą / gautą paramos sumą, būtų skelbiama Agentūros interneto svetainėje, esu informuotas, kad duomenų valdytojas yra Agentūra;
14. sutinku, kad visa su šiuo projektu susijusi informacija būtų naudojama ir KPP priežiūros, vertinimo ir statistikos tikslais;
15. įsipareigoju klaidingai apskaičiuotą ir pervestą į mano atsiskaitomąją sąskaitą paramos sumą grąžinti Agentūrai;
16. įsipareigoju vykdyti reguliarią projekto įgyvendinimo stebėseną, kad užtikrinčiau projekto įgyvendinimą, kaip numatyta paraiškoje;
17. žinau, kad Agentūra gali patikrinti pateiktus duomenis bei atlikti patikrą vietoje ir gauti papildomos informacijos apie mano veiklą, kuriai prašoma paramos. Pateiktus duomenis kontrolės tikslams gali panaudoti ir kitos su Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšų panaudojimu bei priežiūra susijusios Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos institucijos;
18. sutinku, kad visi mano prisiimti įsipareigojimai bus patikrinti Agentūros nustatytais terminais;
19. įsipareigoju informuoti Agentūrą apie suteiktą Žemės ūkio paskolų garantijų fondo garantiją ir pateikti dokumentus, įrodančius kredito įstaigai sumokėtų palūkanų kompensavimą, jei projekto įgyvendinimui bus naudojamas banko kreditas;
20. įgaliotai institucijai pareikalavus, įsipareigoju grąžinti gautą paramą, jei projektas nebuvo įgyvendintas taip, kaip numatyta, ir nebuvo tinkamai įforminti pakeitimai arba buvo pažeistos kitos paramos gavimo taisyklės;
21. jeigu prašoma paramos rekreacinei infrastruktūrai gerinti, įsipareigoju, kad ja bus galima nemokamai naudotis.

Pareiškėjo pavadinimas, adresas, antspaudas	
Pareiškėjo atstovo pavadinimas, adresas, antspaudas	
Data, vieta	

Jei projektą parengė ir paraiškos priedą padėjo užpildyti konsultantas, nurodykite:

Konsultanto vardas ir pavardė	_____
Institucijos pavadinimas	_____
Telefono ir fakso Nr.	_____

PASTABA. Pareiškėjo pateikti duomenys bus apdoroti elektroniniu būdu, juos kontrolės, priežiūros ir vertinimo tikslais gali panaudoti Agentūra, Žemės ūkio ministerija, kitos su Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai administravimu susijusios Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos institucijos.

Pareiškėjo parašas _____
